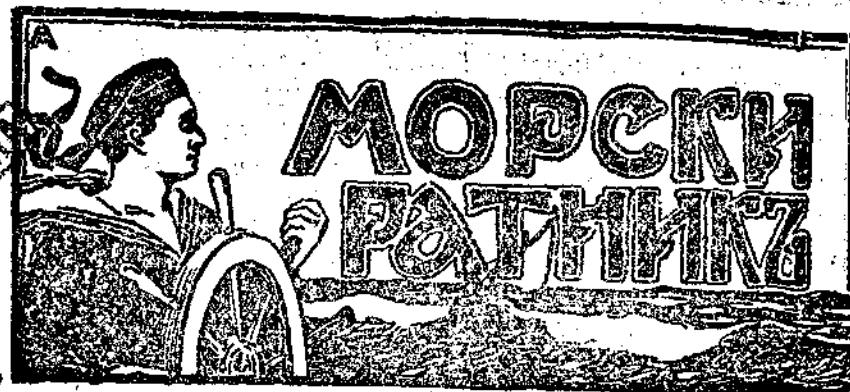

Всѣки морски тру-
женикъ допринася
блага и сближение
за родината си.

Получаването на
„Морски Ратникъ“
е задължително за
всѣки съюзень членъ.

ОРГАНЪ НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ МОРЯЦИ

Абонаментъ: за година 60 лв., пол. год.
30 лв., за странство 100 лв. годишно.

Всичко се адресира до Съюза на Българските
моряци: ул. „Цариградъ“ № 1 — Варна.

Отдѣленъ брой 3 лева
Урежда редакционенъ комитетъ.

Съюзени моряци,

Съюзътъ пристѣпи къмъ седмата си годишнина. Въ единъ застой отъ близо две години, Управленото тѣло реши да продължи публикуването на своя единствения органъ кждето единствено, както ви е известно, най-рационално и най-на място се изнасятъ всички въпроси засѣгащи вашата професия, вашитѣ интереси и възжелание въ трудниятъ пѣтъ на съществуването на моряка. До сегашното излизане на „Ратникъ“, казва, че всички въпроси, третиращи вашата кауза, бѣха на времето добре преценени и добре посрещнати, а сега, че и за напредъ съюзниятъ органъ, не съставлява малко достойнство, ще отстоява подобрението и развитието на моряка. При днешната обща економическа криза, при днешния международенъ обменъ на стоки и производствено, при валутнитѣ ограничения, които най-много засѣгатъ търговията и размѣната на блага между народите, морскитѣ пѣтища се задрѣстиха и движението на корабитѣ чувствително намалѣ. Това естествено, се отрази не добре и на самото морячество: и тамъ безработицата и оскѣдността отъ денъ въ другъ се увеличаватъ все въ по-голямъ размѣръ и перспективитѣ очертаватъ не съ светли краски. Всички, обаче, всички прѣчи и затруднения се преодоляватъ съ общо усилие и колективностъ. Въ вашата сплотеностъ и вашето съзнание е залогътъ за преуспѣването и развитието на морското мореплаване и отстояване на професионалнитѣ ви интереси.

Тази сплотеностъ и това съзнание вие ще проявите преди всичко съ редното получаване на съюзниятъ ви органъ, колонитѣ на който ще ви бѣждатъ широко отворени, за да изразите тамъ, при нужда и случай, обективно вашитѣ гледища и идеи, обсягащи вашата професия по отношение на напредъка и развитието на българското корабоплаване.

Редакционниятъ комитетъ, разчитайки на вашата енергия, ще се стреми да преодолюе всички материални прѣчи за да даде възможностъ на вестника излиза на време и даже седмично и по-този начинъ по-често да ви осветлява по въпроситѣ, относящи се до мореплаването у насъ и въ

ше на парахода отъ самото му построяване.

Казвахъ го Антонио. На рула бѣше на моята вахта. До Гибралтаръ пѣтувахме съ силень мистралъ и голѣмо вълнение, но въпреки това, Антонио управляваше кормилото така, че азъ бѣхъ възхитенъ отъ него.

— Познавамъ морето много отъ давна — ми отговори на запитването, кжде е служилъ до сега. — Средиземно море, Адриатическо, пѣкъ и Бискайския заливъ, съмъ изходилъ пѣда по-пѣда. Нѣма заливче, което да не съмъ изходилъ... бѣхъ на много риболовни кораби... но оженихъ се, имамъ си и едно момченце... мъчно се преживѣва... на параходъ е друго... Дѣтенцето ми е на три години. толкова миличко, че позѣрвайте ми, то е което ме кара да понасямъ всички мъжки, да пѣся само да имамъ отъ какво да се нуждаятъ у дома... А пѣкъ искамъ да го изуча... да не изпитва мъжкитѣ на моряка... Може би да стае докторъ или инженеръ... Кой знае?..

Въ Гибралтаръ спрѣхме да получимъ поща и нареждане. Антонио също имаше писмо...

Вечерта продължихме пѣтуването и излѣзохме въ океана. Дебели дълги вълни покриваха цѣлото пространство предъ насъ. Парахода бавно пѣлзеше нагорѣ, спускаме се, издигаме се наново, за да се слусне още по-нидоу въ безината, образувана отъ вълнитѣ... Шибаше, като съ бичъ, студентъ съверенъ въгъръ, примѣсенъ съ лапавица...

Когато на другата нощ, Антонио постѣпа на вахта, забѣлѣзахъ, че не бѣше тъй бо-

Екипажъ

Всички лица, призовани да обслужватъ единъ корабъ на море, отъ коменданта до последниятъ младикъ, носятъ общото наименование екипажъ на кораба, или моряци. Екипажътъ на единъ корабъ се състои, по отношение на службата и познанията на хората отъ: младици, моряци (палубни и машинни), офицери и капитанъ, който е и комендантъ на кораба при търговскитѣ кораби. Ангажирането на служба на екипажа се извършва, обикновено, по четири различни начина: на вояжъ (едничко пѣтуване), на месечна заплата, на дѣлове (пай) и на проценти отъ навлото. Ангажирането на вояжъ се извършва, обикновено, на надница (съ, или безъ храна, въ зависимостъ отъ далечината на пѣтуването) за цѣлото траене на пѣтуването. Оговаряне на възнаграждението на кутрица при тези пѣтувания (à forfait) е много рѣдко. Служенето на месецъ е оговорено и фиксирано съ месечна заплата презъ цѣлото траене на пѣтуването, независимо отъ това, дали последното ще се извърши въ повече, или по-малко дни отъ едномесечнитѣ такива. Тамъ, при повечето случаи храната на хората е за смѣтка на арматоръ. Оговаряне на пай се извършва, обикновено при риболовнитѣ и китоловни кораби. Тамъ, всѣки морякъ, съответно службата, която извършва се ползува и процентно отъ чиститѣ приходи следъ това. Ангажирането върху навлото, става, най-често при малкитѣ кораби, които извършватъ крайбрежната служба и превозватъ мѣстни сурови произведения и карнерни

ги отклоняватъ отъ поетитѣ имъ задължения при оговарянето имъ. Пѣтуването обхваща трѣгването на кораба отъ пристанището на регистрирането му (port d'armement) до завършването му въ същото. Екипажа, даже и капитана на кораба, не могатъ да натоварятъ на последниятъ накви и да било стоки за своя смѣтка, безъ позволение на корабостропанина и безъ да заплатятъ за това следващитѣ се навла, съ изключение само, ако това е било изрично оговорено при ангажирането на тѣхното амбаркуване. Тази забрана, естествено, не се отнася до личнитѣ и необходимитѣ на кораба тѣхенъ багажъ и вещи. При пѣтуването, ако капитана, по една или друга причина пожелае да отстрани нѣкого отъ хората на екипажа и да го остави въ нѣкое пристанище, чуждо, или родно, той е длъженъ вънъ отъ заплащане на следващитѣ се вземания като заплата, надница и др. да му отреди и завръщане въ пристанището на трѣгването. Всѣки отъ екипажа заболѣлъ и раненъ при изпълнение на службата въ кораба продължава да се ползува заплата, надница, пай и бжде лѣкуванъ за смѣтка на кораба.

При крушение и загинване на кораба, оцѣллитѣ хора на екипажа продължаватъ да ползуватъ отъ тѣхнитѣ оговорени възнаграждения до дѣкуването имъ въ отходни пристанище на кораба, който сѣ трѣгналъ. При смъртъ последвала при изпълнение служебнитѣ си задълж. семейства на загиналитѣ получаватъ съответнитѣ по-

подложенъ на строга и особена дисциплина, безъ която службата на море би била хилава и безрезултатна.

Самиятъ корабъ и навлото служатъ като гаранция за изплащане възнагражденията и вземанията на екипажа. Последниятъ е първото креансие на арматора; при всички изплащания на какви и да е задължения на кораба, екипажа най-напредъ получава своето.

Корабоплаването изисква дълга практика и служене — то е особена професия, която не подхожда на всички. Човекъ трѣбва да се е родилъ морякъ, или отъ малкъ да се е обобщилъ съ морето. Моряка е особень человекъ неговата служба е специална — той не може да бжде замѣстенъ отъ никой другъ.

РАЗКАЗИ ИЗЪ МОРЕШКИЯТЪ ЖИВОТЪ

Тодоръ Ангеловъ

Плутване до Дарданели безъ ферманъ

(изъ споменитъ на капитанъ Z.)

разказъ.

Минавахме покрай Чанакъ, за да продължимъ пътя си за Пирей. Бяхме на капитанския мостъ само двама съ капитанъ Z. и наблюдавахме старитъ укрепления около Килидъ Бахрѣ. Не мога да не си припомна, каза, внезапно, стариятъ капитанъ. Какво, комедантѣ, запитахъ азъ? Това, което се случи преди двадесетъ години на път отъ Цариградъ за Дарданели. Правѣхъ второто, или третото си плутване, не мога да си спомня добре, съ най-новиятъ тогава дружественъ параходъ, по Александрийската линия. На парахода, за пръвъ път плутваше и директора на дружеството ни, ведно съ госпожата си и други гости. Имаше и достатѣчно пжтници. Следъ вечеря, подиръ трѣвянето ни отъ Цариградъ, седѣхме въ салона и разговаряхме. Беше приятна пролѣтна вечеръ, безброй звезди и новиятъ месецъ отразяваха своитъ светлини върху съвършено тихитъ води на Мраморно море, въздухътъ топъл и приятенъ, и разговора вървеше леко, поради което и на никого не му се спѣше, макаръ и времето да беше напреднало. Особено дамнитъ молеха да имъ разказватъ случки отъ морешкиятъ животъ.

Къмъ полунощъ, стариятъ ни помощникъ се яви и следъ поздравъ ми направи знакъ, че иска да ми докладва нѣщо по служба. Излъзохме на палубата. Смутенъ, помощникъ ни захапъ, че при трѣвянето ни отъ Цариградъ, агенцияскитъ чиновникъ, изглежда,

телеграфира веднага да ни изпратятъ фермана и да чакаме. Така, безъ да си мислимъ, плутвахме цѣлата нощъ. Застагахме и отминавахме кораби и параходи по пътя си, а на разсѣване, богато осветенъ пасажерски параходъ, по бързоходенъ отъ насъ ни отмина и продължи пътя си къмъ Чанакъ. При мисълта за закъсняването ни и съдбата на младитъ агнета отъ една страна, положението ни при директора отъ друга, въ въображението ми се рисуваше тольма дебела пергаментова хартия съ голѣми черни винетки и едро арабско писмо, скрепено съ голѣмъ султански мюхюръ (печать) — фермана, който бѣше останалъ въ Цариградъ. Най-после, стигнахме въ Чанакъ. На котва бѣха единъ отъ голѣмитъ и луксозни параходи на „Месажери Маритимъ“ и два товарни парахода. Кораба, който бѣше ни отминалъ, бѣше първиятъ и товареше пашкули за Марсилия. Спуснахме лодка, за да излезе единъ отъ помощницитъ за свободна практика. Едвамъ нашата лодка се бѣше отдалечила на нѣколко десетки метра, когато на среща ѝ, друга съ три чифта здрави гребци се отправи и даде знакъ да спре. Новѣкътъ, който бѣше на кормилото подаде голѣма бумага на нашиятъ помощникъ и му заговори нѣщо. Чрезъ бинокла видѣхъ, че нашиятъ човекъ се засмѣ и направи знакъ на благодарностъ. Една надежда ме бзари и действително, при завръщането си, помощника ми доложи зарад-

Юридическия режимъ на моретата

ТЕРИТОРИАЛНИ ВОДИ

(Продължение отъ брой 73)

Морското право въ мирно време позволява на всички търговски кораби, независимо отъ тяхната народностъ, да посѣщаватъ пристанищата на чуждитъ тѣмъ държави, както и да преминаватъ презъ тяхнитъ териториални води. Това право е било потвърдено и въ конференцията, състояла се въ Барселона на 24 априль 1921 година.

Обаче, за военнитъ кораби се прави едно разграничение, почиващо на обичаитъ, или сключенитъ конвенции. Тѣ, когато ще искатъ да посѣтятъ нѣкое чуждо пристанище, трѣбва предварително, по дипломатически редъ да съобщатъ броя на параходитъ и времето, което ще престоятъ въ него.

Значи, корабитъ, било военни или търговски, се разглеждатъ като частъ отъ територията на она държава, чието знаме развѣватъ, само когато се намиратъ на открито море и сж подчинени на нейната власт. Но за търговскитъ кораби, когато се намиратъ въ териториалнитъ води на друга държава, тия функции преставатъ и тѣ оставатъ подчинени на властта на тая държава, която имъ е указала гостоприемството си. Така че, мѣстнитъ власти иматъ право да взематъ всички необходими мѣрки за запазване обществената сигурностъ и редъ, както между екипажа, така и намиращитъ се въ кораба пжтници.

Органитъ на властта, за изпълнение своитъ функции (включително санитарнитъ и митническитъ), могатъ да посѣщаватъ корабитъ, както и съ въоръжена сила да се наложатъ на кораба.

Въ този случай, е прието да се известява мѣстната консулска властъ, или военния чуждитъ корабъ, намиращъ се въ пристанището, ако такава нѣма.

Значи, ако произшествията, станали на кораба, сж отъ такъв характеръ, че могатъ да смутятъ обществения редъ и сигурностъ, юридическата компетентностъ принадлежаща на мѣстната властъ, докато всички действия отъ характеръ характеръ, извършени на кораба, следватъ закона на държавата, на която принадлежи флага на кораба. Следователно, имбаркиранитъ, сбаркиранитъ на моряцитъ, упражняванитъ дисциплинарната властъ на

да се държи сметка за съществуващото право на странитъ, чиито сж брѣговетъ и които могатъ да редятъ, както тѣ намиратъ за добре, начинитъ на подчинение търговскитъ кораби, които се намиратъ въ тяхнитъ крайбрѣжия. Така напримеръ, английския законъ отъ 1878 год., не само че не прави разлика между кораби, които преминаватъ презъ нейнитъ териториални води и ония, които се намиратъ въ нейнитъ пристанища, но даже разширява нѣщо повече своята наказателна юрисдикция върху всички видъ престѣпление, независимо отъ народността на лицето, което го е извършило.

Другъ е случая само съ военнитъ кораби, които, ако и да се намиратъ въ териториалнитъ води на дадена страна, тѣ се разглеждатъ като частъ отъ въоръженитъ сили на държавата, чийто флагъ развѣватъ и запазватъ правото си на екстериториалностъ. Юридическитъ послѣдствия за всѣко действие, станало на тѣхъ, следователно ще бждатъ всѣкогитъ, каквито законитъ на тая държава предвиждатъ.

Никоя обществена властъ, която желае да изпълни своитъ функции, не може да се качи на тѣхъ, безъ да е получила предварително разрешение за това отъ командванитъ на тия кораби.

Спрѣмо военнитъ кораби съществува само едно малко ограничение, а именно: забраната за изпълнение на смъртни присѣди въ чужди териториални води.

Правилницитъ за плаването въ териториалнитъ води на държавата, чието е крайбрѣжието, даватъ въ всѣки случай, широки права за прилагане властта си надъ корабитъ, въ рамкитъ, разбира се, на ония мѣрки, които сж признати като необходими за запазване сигурността на плаването. Такива сж: пилотажа, фароветъ, шеминдуритъ и др. Тия мѣрки иматъ сила и върху военнитъ кораби, които, подпадатъ подъ глоби на основание закона за полицията на мореплаването.

Колкото се отнася до риболове въ териториалнитъ води,

той е запазенъ за жителитъ на държавата, чието е крайбрѣжието и границитъ до където трѣбва да се простира този риболовъ сж различно опредѣлени отъ разнитъ държави. Същото е и съ каботажното, или крайбрѣжното плаване по своитъ брѣгове, което е запазено за корабитъ съ народно знаме. Но не сж рѣдки случайтъ, където нѣкои държави, позволяватъ на чужди кораби да участватъ въ ловидбата на риба и каботажа, при известни условия, или сключени конвенции.

Въ всѣки случай, усилията на разнитъ държави, за установяване еднакви правила въ връзка съ юридическия режимъ на териториалнитъ води, до сега сж останали напразни.

(Следва)

Председателя на Съюза, кнѣ Василь Каракостовъ, има да приема поздравителенъ телеграмъ отъ градъ.

Следъ дълго боледуване се е поминала въ градъ ни старулата на съюзениятъ членъ капитанъ Александъръ Едреновъ. Нашиятъ съболезнования.

На телеграмата, по случай патронниятъ празникъ на Съюза, Негово Величество е благоволилъ да отправи следната депеша:

Капитанъ Каракостовъ Съюза българскитъ моряци Варна

„Дълбоко трогнатъ отъ хубавитъ чувства, които Вие и съюзенитъ доблестни български моряци ми отправяте по случай патронния Ви празникъ, изпращамъ на всички Ви моята благодарностъ.“

Царьтъ

Негово Величество Царя Двореца София

„По случай патронниятъ си празникъ, Съюзенитъ български моряци събрани въ храма Св. Никола, молебствуватъ Всевѣшния, да дари на Ваше Величество радостъ и благополудие за дълги щастливи години.“

Предс. на Съюза Кап. Каракостовъ

Новооткрития и наново ремонтиранъ